

NOTISER

Astrologi och samhällsklass

I Skeptical Inquirer (nr IX:4) analyserar Geoffrey Dean och hans medförfattare en stor undersökning som nyligen publicerats i den engelska tidskriften the Guardian. Enligt denna undersökning, som bygger på officiell statistik om över 2 miljoner briter, skulle det finnas ett samband mellan soltecken och yrke. Ett flertal yrken var överrepresenterade bland människor födda under vissa soltecken, och sådan överrepresentation förekom i betydligt större utsträckning än vad man skulle förvänta utifrån slumpen.

Det visade sig emellertid att undersökningens resultat kunde förklaras utan hänvisning till astrologiska hypoteser. En stor del av förklaringen har att göra med årstidsskillnader i födelsetid mellan samhällsklasserna. Huvuddelen av de personer som ingår i undersökningsmaterialet var födda före centralvärmens införande i engelska hus. Inom de högre socialgrupperna var man mera benägen än inom de lägre att planera födslar till våren för att undvika vintern.

I samma nummer berättar James Rotton om en "marknadsastrolog" som ger kommersiell rådgivning till aktörer på råvarumarknaderna. Om tillräckligt många köpare följer astrologens råd, kommer dessa att bli självuppfyllande, eftersom ju priserna påverkas starkt av efterfrågan. Någon sådan tendens har dock enligt Rotton ännu inte kunnat förmärkas.

SOH

Militärdiktaturen i Ankara bekämpar vetenskapen

Den turkiske utbildningsministern har förbjudit undervisning om evolutionsläran i landets skolor. Motivet: "Den materialistiska och ateistiska lära bör inte presenteras som en säker naturlag." (Källa: Science et pseudo-sciences nr 155.)

Helhetssynens doa-doa-kör

I Dagens Nyheter 22/4 1986 recenserade Bo Dahlbom boken Kunskap. Från fragment till helhetssyn av Stig Lindholm. Dahlbom kritiserar Lindholms alltför oprecisa användning av ordet "helhetssyn".

"Ännu värre blir konsekvenserna av ett oanalyserat pläderande för helhetssyn och holism. Dessa ord har på senare år blivit slagord, använda på ett sätt som påminner om 60-talets flitiga bruk av 'objektivitet' och 'demokrati'.

Ofta innebär hävdandet av helhetssyn (objektivitet, demokrati) att man tycker att vissa faktorer inte tillräckligt beaktats. I vården vill man att större hänsyn tas till psykiska och sociala faktorer, i ekonomin vill man se till (vissa) samhällskonsekvenser, i jordbruket till miljön.

Om kravet på helhetssyn skall ha någon kraft, måste det preciseras så att de faktorer som avses klart anges. Om det inte var för den positiva värdeladdningen i ord som 'demokrati', 'objektivitet' och 'helhetssyn', kunde man ha gått direkt på dessa faktorer. Det vore hederligare, eftersom det allmänt formulerade kravet genom sin innehållslöshet döljer de intressen man vill hävda...

Om det i detta krav [på helhetssyn] kan dölja sig en glidning från ett uppmärksammande av mångfalden till en dröm om förenklade helhetslösningar, gör vi klokt i att hantera termen 'helhetssyn' med stor försiktighet."

Ett flertal svenska böcker om helhetssyn har bestått i okritiska referat av amerikanska helhetsprofeter. Dahlbom varnar för att resultatet kan bli en osjälvständig "doa-doa-kör bakom de amerikanska solisterna".